

De familie Stastok

*Het bekende verhaal uit Camera Obscura
van Hildebrand, naverteld door Helene Bakker*

Moeilijke woorden zijn onderstreept.
Ze worden uitgelegd in de woordenlijst
op pagina 69.

DIT BOEK HEEFT HET KEURMERK MAKKELIJK LEZEN

Inhoud

Over dit boek | 7

De aankomst | 9

De ontvangst | 12

Pieter | 15

Ik zie de stad | 18

Pieter speelt biljart | 21

Keesje vertelt | 24

Keesje vertelt verder | 28

Het bestuur vergadert | 36

Er komen mensen op de thee | 38

Wat we die avond verder doen | 42

Pieter is verliefd | 45

Pieter is jaloers | 48

Wie er mee uit varen gaan | 50

Roeien | 55

Een nat pak | 60

Allemachtig leuke liedjes | 63

Einde | 66

Woordenlijst | 69

Over dit boek

Camera Obscura is een boek met verhalen van de schrijver Hildebrand. Dat is niet zijn echte naam, maar een pseudoniem voor Nicolaas Beets. Het boek kwam in 1839 uit en was meteen een groot succes.

Alle verhalen in *Camera Obscura* gaan over gewone mensen uit de eerste helft van de 19^e eeuw. Hildebrand beschrijft wie die mensen zijn, en wat ze doen.

De Familie Stastok

‘De familie Stastok’ is het bekendste verhaal uit *Camera Obscura*.

Hildebrand logeert een weekje bij de familie Stastok. Vol humor en spot beschrijft hij wat hij die week meemaakt.

Vooraf zijn neef Pieter is een lachwekkende, stuntelige figuur in dit verhaal.

Maar over Kees, het oude mannetje uit het armenhuis, schrijft Hildebrand juist met ontroering.

Camera Obscura

Hildebrand noemt zijn boek *Camera Obscura*, omdat hij de mensen die hij ontmoet zo echt mogelijk beschrijft. Het lijkt alsof hij ze met een camera bekijkt, en precies opschrijft wat ze doen.

De aankomst

Het is een donderdag in de maand oktober.
Ik, Hildebrand, reis met de diligence naar het stadje D.
Daar wonen mijn oom en tante Stastok. Voor het
eerst van mijn leven ga ik daar een weekje logeren.
Ik zit op de achterste bank van de diligence.
Naast me zit een bleke dame. Ze kijkt streng om
zich heen en heeft gezegd dat niemand mag roken.

Ik denk dat op de bank voor me een zilversmid zit.
Hij heeft een zilveren sigarenkoker, een zilveren
horloge, een zilveren pen, zilveren knopen op zijn
jas en een zilveren bril op zijn neus.

De zilversmid haalt een paar keer de zilveren
sigarendoos uit zijn zak.

Die doet hij dan open, hij kijkt naar zijn sigaren en
dan doet hij de doos weer dicht.

Naast de zilversmid zit een dikke man.

Hij heeft twee jassen over elkaar aan. Hij heeft een
stok bij zich en hij kijkt boos.

Ik vrees dat hij elk moment met zijn stok gaat slaan.

Hij lijkt me een commissaris van politie in
burgerkleren.

Ik fantaseer nog wat verder over de mensen die in
de diligence zitten, tot we ineens in D. zijn.

Ik stap als eerste uit.

Maar het afstapje is glad en ik val bijna in de armen van de man die op de bleke dame staat te wachten. Vlug loop ik naar de andere kant van de koets.

Er is net een ladder tegenaan gezet en een knecht klimt naar boven. Op het dak van de diligence ligt de bagage van de reizigers.

‘Daar, die zwarte koffer met een H erop!’, roep ik naar de knecht.

Ik pak de koffer aan, geef de man een footje en kijk of er iemand is die mijn koffer kan dragen.

‘Is u heer Hillebrand?’, hoor ik een piepstemmetje vragen aan de dikke commissaris.

‘Nee, kerel’, zegt de commissaris.

‘Dat zal ik wel zijn’, zeg ik.

Er staat een oud mannetje voor me. Hij heeft een lange, bruine jas aan.

Op de mouw is een lapje genaaid. Daar staat op: deze man leeft van liefdadigheid.

Zo’n jas dragen mensen die in een armenhuis wonen.

‘Meneer Pieter vroeg of ik bij de dullezjan wilde kijken of meneer er al was’, zegt het mannetje.

‘Neem me niet kwalijk dat ik u niet meteen kende.’

‘Natuurlijk neem ik je dat niet kwalijk’, zeg ik. ‘We hebben elkaar toch nooit eerder gezien!’

Het mannetje kijkt me dankbaar aan, en zegt dat hij

me naar het huis van mijn oom zal brengen.
Ik durf het oude baasje niet mijn koffer te laten
dragen, dat doe ik dus maar zelf.

Mijn nieuwe kennis wijst onder het lopen van alles
aan.

'Dat is een kerk', legt hij uit bij een gebouw met een
toren.

'En dat water is een gracht. En dit is het huis', zegt hij.
Hij stapt met zijn oude benen een stoepje op en
geeft een flinke ruk aan de bel.

De ontvangst

Het duurt even voordat de meid de deur opendoet en we naar binnen kunnen.

Intussen bekijk ik de voorkant van het huis.

Het huis is zeker ouder dan mijn oom is.

Het heeft een trapgevel en de ramen van de bovenverdieping zijn van glas in lood.

Voor de ramen beneden staan wat bloempotten met planten erin.

Mijn oom en tante ontvangen me hartelijk.

Mijn oom moppert wel dat ik net op een verkeerd moment gekomen ben.

De voorkamer wordt namelijk schoongemaakt, en nu moeten we achter zitten.

Maar tante zegt dat ik dat vast niet erg vind.

‘Dat klopt’, zeg ik. ‘Ik ben juist dol op achterkamers.’

‘Ik ook’, zegt tante. ‘Vooral ’s avonds is het achter veel gezelliger dan voor.’

Ze lacht me vriendelijk toe en pakt mijn jas aan.

Even later zitten oom en ik in de achterkamer.

Het oude mannetje, ik noem hem maar Kees, zit in de keuken bij de meid.

Oom stopt een pijpje en tante zet wat kopjes in een kast.

‘Ach, jee, Hildebrand, heb je geen trek in koffie?’
zegt ze ineens.

Eigenlijk heb ik heel veel trek in koffie, maar ik zeg:
‘Nee, dank u.’

Ik weet namelijk zeker dat ze oude koffie zal
opwarmen.

En ik lust geen opgewarmde oude koffie.

Ik zeg dat ik straks wel een borrel met oom zou
lusten.

Oom lacht. ‘Nog even geduld, jongen. Over een
kwartier komt de diligence van twee uur voorbij.

En als die voorbijkomt, schenk ik altijd een borrel in.’

We zitten bij de haard. Die brandt niet, want het is
nog geen november.

Pas in november mag de haard aan.

Ik schuif mijn stoel dichterbij mijn oom toe en
vraag naar neef Pieter.

Mijn neef studeert rechten in Utrecht.

Ik heb al vaak aan vrienden uit Utrecht gevraagd of
zij mijn neef Pieter Stastok kennen.

Maar nee, niemand kende hem.

‘Wat vreemd dat je Pieter nog niet gezien hebt’,
zegt mijn oom.

‘Hij zou je afhalen van de diligence.’

Mijn tante kijkt me over haar bril aan en zegt:

‘Hij zal je misgelopen zijn.’

Maar hij zal zo wel komen.
Weet je, ik ben bang dat hij te hard werkt. Hij is
altijd maar aan het studeren.’
Als ik dit hoor, weet ik al een beetje hoe mijn neef
Pieter eruitziet.

Pieter

Even later klinken er voetstappen in de gang.

‘Daar zal hij zijn!’, zegt tante.

En ja, hij is het.

En het klopt: hij is een echt stuedje.

Hij heeft een bleke, ongezonde kleur, een bril, een saaie jas, een suffe broek.

Hij is zo’n student die alleen maar in collegezalen en bibliotheken komt.

Die niet durft te praten met andere studenten.

Die nergens lid van is en de lol van het studentenleven niet kent.

‘Waarom heb jij je neef Hildebrand niet afgehaald?’, vraagt tante.

Pieter antwoordt dat de diligence veel te vroeg was.

Hij is eerst even bij de boekwinkel geweest en toen was hij precies op tijd bij de diligence.

Maar die stond er al. En hij hoorde dat ik met de oude knecht was meegegaan.

Ik weet dat Pieter maar wat verzint.

Want de diligence was juist te laat, omdat een van de paarden onderweg gestruikeld was.

Mijn neef was natuurlijk bang dat hij mij niet zou herkennen.

En dat hij dan iets tegen de verkeerde persoon zou zeggen.

Daarom heeft hij Kees gevraagd mij op te halen.
Zelf heeft hij net zolang gewacht tot ik wel terug bij
zijn ouders moest zijn.

‘De neven moeten nu maar eens goed kennismaken
met elkaar’, vindt mijn tante.

‘Jullie zijn tenslotte allebei student.’

‘Ja, maar,’ zegt Pieter, ‘we studeren niet hetzelfde.’

‘En ook niet aan dezelfde universiteit’, vul ik aan.

Ik studeer in Leiden en hij in Utrecht.

Ik ken Leidse studenten die geen bier of een borrel
willen drinken met een Utrechtse student.

Maar zo iemand ben ik niet. Ik wil best proosten
met de student Pieter uit Utrecht.

Dat kan al snel, want het oude mannetje Kees komt
de kamer in.

Hij zegt dat de dullezjan van twee uur
voorbijgekomen is.

Tante zet haar bril af, opent een kastje en haalt een
fles jenever tevoorschijn.

Ze schenkt drie glaasjes in.

Oom, Pieter en ik proosten op onze kennismaking.

Tante proost mee met een kopje thee.

Tante vraagt of ik van schorseneren hou, want dat
wil ze straks eten.

Ze straalt helemaal als ik ja zeg.

Oom raakt er niet over uitgepraat dat ik, net als hij, dol ben op kabeljauw.

We drinken na de jenever gezellig nog een kop thee met elkaar.

Ik merk dat de Stastokken vaak stopwoorden gebruiken.

Mijn oom zegt vaak: 'al zeg ik het zelf'.

Mijn tante zegt nog vaker: 'wel heremetijd'.

Ook 'goeie genade' en 'o, grut' hoor ik haar vaak zeggen.

Mijn neef Pieter Stastok zegt af en toe: 'waaratje'.

Maar om eerlijk te zijn, niet zo vaak.